

EL DAVANTAL DE PERE CALDERS

Els astres a la deriva

En un mateix dia de mitjan de desembre, dos rotatius barcelonins dedicaven grans titulars a un esdeveniment d'aquells que es veuen, es viuen i no es creuen. Un dels encapçalaments deia: "L'URSS deixarà d'existir a la primavera de 1992", i l'altre proclamava: "L'imperi soviètic desapareixerà a finals d'any."

Per a les persones de la meua edat, nascudes pels volts de la primera desena d'aquesta segle, la revolució russa ha estat una referència constant al llarg de la nostra vida. Per bé o per mal, celebrada pels uns i blasmada pels altres, però sempre present en un dels platets de la balança mundial. Fins i tot els qui han considerat que el comunisme era el dolent de la pel·lícula, resulta que ara semblen una mica desvalguts, perquè era un dolent imprescindible, com el dimoni d'*Els Pastorets*. ¿Què en quedaria, d'*Els Pastorets*, sense el dimoni? Potser caldria suspendre la representació, per falta d'un dels elements principals.

Sempre he recordat una conversa entre un pare i un fill, en el transcurs d'una sobretaula on jo era present. El pare es planyia dels perills del comunisme i el fill va replicar-li que gràcies al contrapès del comunisme havia avançat una certa justícia social. Pare i fill tenien idees de cen-

tre allunyades dels extrems i regentaven empreses de les que es poden considerar sota l'òrbita capitalista.

I posats a recordar, em permeto de fer memòria d'un temps, relativament recents, en els quals els EUA proclamaven amb un aire triomfalista que posseïen un arsenal nuclear amb capacitat de destruir set vegades el planeta, mentre que l'URSS només el podria arrasar tres vegades. Era una afirmació que deixava lloc a poques alegries, perquè un cop premut el botó inicial qui sap si quedaria algú —a l'esquerra o a la dreta— per comptar les repassades encara disponibles.

Després, fa cosa de no res, el secretari d'Estat nord-americà va efectuar un viatge d'urgència a la moribunda Unió Soviètica, preocupat per comprovar l'estat d'un gran poder destructiu en mans d'un adversari que feia aigües. A més, el senyor James Baker es devia sentir afeixugat per allò que ocorria a casa seva, perquè mentre s'entrevistava amb presidents d'ex-repúbliques proletàries, un gegant de la indústria nord-americana, la General Motors, anunciava el tancament de factories i la su-

pressió de 35.000 llocs de treball. Un fet que coincidia amb l'evidència que els japonesos no paren: la Toyota va anunciar que l'any que ve fabricarà 15.000 automòbils cada mes. I ho va dir com si fos una bona notícia.

I aquí? Què fem nosaltres? Sembla que ens trobem en plena embriaguesa de consumisme, sense que s'acabi de veure clar on se'ns acaba la màniga i fins on podem estirar el braç. Una vegada més (ho he fet en repetides ocasions) he de recordar una antiga caricatura anglesa, on es veia un grup de senyores benestants que juguen a cartes tot prenent el te. Una d'elles, cofoia, deia: "Jo només voldria que ens poguéssim permetre el luxe de viure com vivim."

Les festes de finals i de començaments d'any, les perspectives d'uns llargs i temptadors ponts i tot de minivacances en perspectiva fan que ens les prometem felices. Procurem oblidar les bosses de misèria que tenim a prop, fem l'orni, i l'espectacle que oferim és de benaventurança general. Però el rau-rau hi és. A mi, per exemple, em passa que també estaria molt content si, de debò, ens poguéssim permetre el luxe de viure com vivim.

Pere Calders